

Sociaal en Cultureel Planbureau

Bijlagen

Coronasceptis in Nederland

Joep Schaper

Sociaal en Cultureel Planbureau
Den Haag, juni 2023

Inhoud

A	Gebruikte variabelen uit de enquête met beschrijvende gegevens.....	3
B	Gebruikte variabelen/enquêtevragen voor schalen SEM-analyses	5
C	Sensitiviteitsanalyses SEM-modellen	7

A Gebruikte variabelen uit de enquête met beschrijvende gegevens

Tabel A.1 Opbouw variabelen SEM-analyses met gemiddelde scores respondenten

enquêtevraag	antwoordcategorieën	m	std. dev.	non-resp. %
<i>coronascepsis</i>				
Wat is volgens u gevaarlijker voor de fysieke gezondheid: de griep of het coronavirus? Ga hierbij uit van het coronavirus tijdens de eerste twee golven.	1 = griep veel gevaarlijker t/m 5 = coronavirus veel gevaarlijker	3,81	0,83	6,46
Hoeveel vertrouwen heeft u in de werking van de coronavaccinaties tegen corona?	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	6,51	2,38	1,71
Hoeveel vertrouwen heeft u in de werking van de coronavaccinaties tegen corona?	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	6,48	2,31	2,27
Hoeveel vertrouwen heeft u in de werking van de coronavaccinaties tegen corona?	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	6,11	2,43	1,82
Hoeveel vertrouwen heeft u in de werking van de coronavaccinaties tegen corona?	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	5,47	2,42	4,49
De reden van de coronamaatregelen en de lockdowns was om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	4,01	0,91	1,52
De reden van de coronamaatregelen en de lockdowns was om meer macht over het volk te krijgen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	2,06	2,06	2,86
Het vaccineren van de bevolking tegen corona levert meer voordelen dan nadelen op.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,81	1,11	4,83
In welke mate bent u op dit moment tevreden met het leven dat u over het algemeen leidt?	1 = zeer ontevreden t/m 5 = zeer tevreden	3,99	0,79	0,74
Ik heb weinig controle over mijn leven.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	2,23	0,96	1,15
<i>eenzaamheid</i>				
Er zijn genoeg mensen op wie ik kan terugvallen als ik problemen heb.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	4,03	0,91	0,74
Er zijn genoeg mensen met wie ik mij nauw verbonden voel.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	4,02	0,88	0,82
Ik ken genoeg mensen die ik volledig kan vertrouwen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,97	0,92	1,15
Ik voel me vaak in de steek gelaten.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	2,00	0,90	1,04
<i>psychische (on)gezondheid</i>				
De afgelopen 4 weken voelde ik mij erg zenuwachtig.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	2,2	1,06	1,11
De afgelopen 4 weken zat ik zo erg in de put dat niets mij kon opvrolijken.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	1,78	0,88	1,23
De afgelopen 4 weken voelde ik me kalm en rustig.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,65	0,89	0,97
De afgelopen 4 weken voelde ik me neerslachtig en somber.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	2,15	1,02	0,93
De afgelopen 4 weken voelde ik me gelukkig.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,75	0,85	1,04
<i>door corona geraakt</i>				
Heeft u langer dan een maand klachten gehad van uw coronabesmetting (long covid)?	0 = ja, 1 = nee	0,24	0,43	0,22
Is een van uw naasten in het ziekenhuis opgenomen, maar niet overleden door het coronavirus?	0 = ja, 1 = nee	0,17	0,37	Nb ^a
Is een van uw naasten overleden aan het coronavirus?	0 = ja, 1 = nee	0,16	0,37	Nb ^a
Is de financiële situatie van uw huishouden door de coronacrisis beter of slechter geworden in vergelijking met de periode daarvoor?	1 = veel slechter t/m 5 = veel beter	2,77	0,62	5,01

Tabel A.1 (vervolg)

enquêtevraag	antwoordcategorieën	m	std. dev.	non-resp. %
<i>institutioneel vertrouwen</i>				
Hoeveel vertrouwen heeft u in de landelijke politiek	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	4,88	2,36	2,9
Hoeveel vertrouwen heeft u in de Europese Unie	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	5,00	2,42	5,01
Hoeveel vertrouwen heeft u in rechters	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	6,64	2,20	6,02
Hoeveel vertrouwen heeft u in de politie	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	6,69	1,93	2,3
Hoeveel vertrouwen heeft u in de kranten, zowel op papier als via websites/apps	0 = geen vertrouwen t/m 10 = veel vertrouwen	5,70	2,20	2,64
<i>Ik ben tevreden over de manier waarop de democratie in Nederland werkt.</i>				
	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,08	1,06	3,38
<i>sociaal vertrouwen</i>				
Over het algemeen zijn de meeste mensen wel te vertrouwen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,66	0,83	1,49
Je kunt niet voorzichtig genoeg zijn in de omgang met mensen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,15	0,98	1,3
Er zijn nog altijd veel mensen die bereid zijn om een ander te helpen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	4,14	0,65	0,74
<i>mening contentmoderatie</i>				
Sociale media moeten berichten die een gevaar vormen voor de bestrijding van het coronavirus verwijderen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,28	1,15	7,91
Sociale media moeten berichten waarin personen worden bedreigd verwijderen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	4,27	0,86	4,68
Sociale media moeten schokkende beelden verwijderen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,59	1,11	5,01
Sociale media moeten discriminerende berichten verwijderen.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	4,09	0,95	4,16
Sociale media moeten mensen blokkeren die zich niet houden aan de regels (van het platform).	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	4,10	0,93	5,31
Sociale media moeten geen beperkingen opleggen aan de vrijheid van meningsuiting.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,24	1,11	5,24
<i>mening journalistiek</i>				
Tijdens de coronacrisis werd het gevaar van het virus en de gevolgen ervan in het nieuws overdreven.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	2,81	1,09	4,49
Tijdens de coronacrisis waren nieuwsmedia niet kritisch genoeg over de maatregelen van de overheid.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	2,93	1,02	7,39
Tijdens de coronacrisis was er in nieuwsmedia te veel ruimte voor twijfels en alternatieve ideeën over corona.	1 = helemaal oneens t/m 5 = helemaal eens	3,24	1,06	6,02

a Variabele opgebouwd uit verschillende vragen.

Bron: SCP/CBS (BI'22)

B Gebruikte variabelen/enquêtevragen voor schalen SEM-analyses

Tabel B.1 Gestandaardiseerde ladingen latente variabelen SEM-analyses^a

	est.	SE	p
coronascepsis			
Wat is volgens u gevaarlijker voor de fysieke gezondheid: de griep of het coronavirus?	-0,52	0,02	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in de werking van de coronavaccinaties tegen corona?	-0,92	0,01	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in de informatie van wetenschappers over de coronavaccinaties?	-0,94	0,01	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in de informatie van het RIVM over de coronavaccinaties?	-0,94	0,01	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in de informatie die de fabrikanten (zoals Pfizer, Moderna en Janssen) geven over de coronavaccinaties?	-0,89	0,01	0,00
De reden van de coronamaatregelen en de lockdowns was om verspreiding van het coronavirus tegen te gaan.	-0,65	0,02	0,00
De reden van de coronamaatregelen en de lockdowns was om meer macht over het volk te krijgen.	0,62	0,02	0,00
Het vaccineren van de bevolking tegen corona levert meer voordelen dan nadelen op.	-0,72	0,02	0,00
eenzaamheid			
Ik ervaar een leegte om me heen.	0,70	0,02	0,00
Er zijn genoeg mensen op wie ik kan terugvallen als ik problemen heb.	-0,47	0,06	0,00
Er zijn genoeg mensen met wie ik mij nauw verbonden voel.	-0,74	0,07	0,00
Ik ken genoeg mensen die ik volledig kan vertrouwen.	-0,73	0,06	0,00
Ik voel me vaak in de steek gelaten.	0,73	0,05	0,00
psychische (on)gezondheid			
De afgelopen 4 weken voelde ik mij erg zenuwachtig.	0,68	0,02	0,00
De afgelopen 4 weken zat ik zo erg in de put dat niets mij kon opvrolijken.	0,81	0,01	0,00
De afgelopen 4 weken voelde ik me kalm en rustig.	-0,66	0,02	0,00
De afgelopen 4 weken voelde ik me neerslachtig en somber.	0,85	0,01	0,00
De afgelopen 4 weken voelde ik me gelukkig.	-0,70	0,02	0,00
institutioneel vertrouwen			
Ik ben tevreden over de manier waarop de democratie in Nederland werkt.	0,58	0,02	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in de landelijke politiek?	0,69	0,02	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in de Europese Unie?	0,69	0,02	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in de kranten?	0,89	0,01	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in het nieuws op televisie?	0,92	0,01	0,00
Hoeveel vertrouwen heeft u in nieuwswebsites?	0,85	0,01	0,00
opinie contentmoderatie			
Sociale media moeten berichten die een gevaar vormen voor de bestrijding van het coronavirus verwijderen.	-0,54	0,03	0,00
Sociale media moeten berichten waarin personen worden bedreigd verwijderen.	-0,70	0,02	0,00
Sociale media moeten schokkende beelden verwijderen.	-0,64	0,02	0,00
Sociale media moeten discriminerende berichten verwijderen.	-0,78	0,03	0,00
Sociale media moeten mensen blokkeren die zich niet houden aan de regels (van het platform).	0,67	0,03	0,00
Sociale media moeten geen beperkingen opleggen aan de vrijheid van meningsuiting.	0,30	0,03	0,00

Tabel B.1 (vervolg)

	est.	SE	p
opinie journalistiek			
Tijdens de coronacrisis werd het gevaar van het virus en de gevolgen ervan in het nieuws overdreven.	0,77	0,02	0,00
Tijdens de coronacrisis waren nieuwsmedia niet kritisch genoeg over de maatregelen van de overheid.	0,62	0,03	0,00
Tijdens de coronacrisis was er in nieuwsmedia te veel ruimte voor twijfels en alternatieve ideeën over corona.	-0,26	0,04	0,00

- a Schaalladingen zijn overgenomen uit de SEM-analyses. Ladingen dicht bij de 1 of -1 geven aan dat de vraag meer bijdraagt aan de schaal. Ladingen hoger dan 0,5 of lager dan -0,5 dragen voldoende bij aan de schaal om op te nemen. We hebben echter om theoretische redenen soms tocht vragen meegenomen die hier niet aan voldoen, maar volgens ons wel bij het achterliggende concept horen.

Bron: SCP/CBS (BI'22)

C Sensitiviteitsanalyses SEM-modellen

Tabel C.1 Resultaten van SEM-analyses van het effect van verschillende onafhankelijke variabelen op coronasceptis (latent, gestandaardiseerd), waarbij de vragen die het woord 'vertrouwen' bevatten niet zijn meegenomen bij de variabele coronasceptis

	1	2	3	4	5	6
tevredenheid met het leven	-0,05					-0,02
	(0,01)					(0,03)
gestandaardiseerd	-0,04					-0,01
	(0,03)					(0,03)
controle over het leven	0,04					0,00
	(0,03)					(0,02)
	0,05					0,00
	(0,03)					(0,03)
eenzaamheid	0,14*					0,00
	(0,07)					(0,02)
	0,12*					0,00
	(0,06)					(0,05)
psychische ongezondheid	-0,02					0,00
	(0,06)					(0,05)
	-0,01					0,00
	(0,05)					(0,04)
long covid (dum)		0,04				-0,03
		(0,06)				(0,05)
naaste ziekenhuis (dum)		-0,01				-0,04
		(0,06)				(0,05)
naaste overleden (dum)		-0,02				-0,03
		(0,06)				(0,05)
financieel verbeterd		-0,17***				-0,03
		(0,04)				(0,03)
		-0,14***				-0,02
		(0,03)				(0,03)
diversiteit mediadieet			0,03			0,02
			(0,02)			(0,02)
			0,04			0,03
			(0,04)			(0,03)
aandeel sociale media			0,38**			0,27*
			(0,13)			(0,11)
			0,13**			0,09*
			(0,05)			(0,04)

Tabel C.1 (vervolg)

	1	2	3	4	5	6
institutioneel vertrouwen				-0,24***		-0,24***
				(0,02)		(0,02)
				-0,45***		-0,47***
				(0,03)		(0,04)
tevredenheid democratie				-0,14***		-0,11***
				(0,03)		(0,03)
				-0,17***		-0,13***
				(0,03)		(0,03)
sociaal vertrouwen					-0,19***	-0,06*
					(0,03)	(0,03)
					-0,19***	-0,06*
					(0,03)	(0,03)
leeftijd	-0,09***	-0,10***	-0,08***	-0,08***	-0,09***	-0,05**
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,01)	(0,02)	(0,02)
	-0,20***	-0,20***	-0,16***	-0,16***	-0,20***	-0,10**
	(0,04)	(0,04)	(0,04)	(0,03)	(0,04)	(0,03)
geslacht (dum)^a	0,11***	0,10*	0,08*	0,09*	0,08*	0,08*
	(0,04)	(0,04)	(0,04)	(0,03)	(0,04)	(0,00)
inkomen	-0,06**	-0,08***	-0,08***	-0,05**	-0,07***	-0,04*
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)
	-0,09**	-0,12***	-0,13***	-0,07**	-0,11***	-0,10*
	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,02)	(0,03)	(0,03)
stedelijkheid	0,04**	0,04**	0,04*	0,03*	0,04**	0,03*
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,01)	(0,02)	(0,01)
	0,06**	0,07**	0,06*	0,05*	0,06**	0,04*
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)
studeert (dum)^b	-0,27**	-0,24**	-0,32***	-0,16*	-0,27***	-0,23**
	(0,08)	(0,08)	(0,08)	(0,07)	(0,07)	(0,07)
werkt niet (dum)	-0,04	-0,01	0,02	0,01	0,03	0,03
	(0,08)	(0,08)	(0,08)	(0,06)	(0,08)	(0,06)
pensioen (dum)	-0,06	-0,06	-0,06	-0,04	-0,07	-0,05
	(0,07)	(0,07)	(0,07)	(0,06)	(0,07)	(0,06)
christelijk (partij) (dum)^c	0,43***	0,47***	0,48***	0,27***	0,45***	0,25***
	(0,07)	(0,07)	(0,07)	(0,06)	(0,07)	(0,06)
rechts (dum)	1,10***	1,10***	1,14***	0,58***	1,06***	0,51***
	(0,08)	(0,08)	(0,08)	(0,08)	(0,08)	(0,08)
links (dum)	0,19**	0,21***	0,21***	0,08	0,22***	0,06
	(0,06)	(0,05)	(0,06)	(0,05)	(0,06)	(0,05)
overig/blanco (dum)	0,67***	0,65***	0,72***	0,20	0,66***	0,21
	(0,17)	(0,16)	(0,17)	(0,13)	(0,16)	(0,13)

Tabel C.1 (vervolg)

	1	2	3	4	5	6
anders mono, (dum)^d	0,57***	0,61***	0,54***	0,42***	0,55***	0,34**
	(0,14)	(0,14)	(0,14)	(0,11)	(0,14)	(0,11)
spiritueel (dum)	0,41**	0,35*	0,39***	0,20	0,46**	0,22
	(0,14)	(0,14)	(0,14)	(0,12)	(0,15)	(0,12)
agnostisch/anders (dum)	0,16	0,18	0,17	0,06	0,17	0,04
	(0,10)	(0,10)	(0,10)	(0,08)	(0,09)	(0,08)
Europese immigrant (dum)^e	-0,00	0,04	0,02	0,01	0,01	-0,02
	(0,09)	(0,09)	(0,09)	(0,08)	(0,09)	(0,07)
buiten Europa (dum)	-0,05	-0,03	-0,03	0,02	-0,04	-0,01
	(0,07)	(0,07)	(0,08)	(0,06)	(0,07)	(0,06)
N	2692	2692	2692	2692	2692	2692
R²	0,36	0,35	0,36	0,58	0,37	0,62
RMSEA	0,05	0,02	0,02	0,07	0,02	0,05
CFI	0,84 ^f	0,97	0,97	0,83 ^f	0,98	0,81 ^f
TLI	0,80	0,96	0,96	0,78	0,97	0,77
SRMR	0,04	0,01	0,01	0,04	0,01	0,04

† = $p < 0,10$; * = $p < 0,05$; ** = $p < 0,01$; *** = $p < 0,001$.

- a 'Man' is referentiecategorie.
- b 'Werkend' is referentiecategorie.
- c 'Liberaal' is referentiecategorie.
- d 'Christelijk' is referentiecategorie.
- e 'Inwoners zonder migratieachtergrond' is referentiecategorie.
- f In model 1, 4 en model 6 zijn de CFI en de TLI aan de lage kant. De RMSEA van het nulmodel is $< 0,15$, waardoor de CFI en TLI niet hoger kunnen, en de fit van het model daarmee goed is (zie Kenny 2020).

Bron: SCP/CBS (BI'22)

Tabel C.2 Resultaten van SEM-analyses van het effect van verschillende onafhankelijke variabelen op coronasepsis (latent, gestandaardiseerd) met opleiding

	1	2	3	4	5	6
tevredenheid met leven	-0,07*					-0,03
	(0,03)					(0,02)
gestandaardiseerd	-0,07*					-0,04
	(0,03)					(0,02)
controle over het leven	0,02					-0,02
	(0,02)					(0,02)
	0,02					0,03
	(0,03)					(0,02)
eenzaamheid	0,12*					-0,01
	(0,05)					(0,04)
	0,13*					-0,01
	(0,06)					(0,04)
psychische ongezondheid	-0,05					-0,04
	(0,05)					(0,04)
	-0,05					-0,04
	(0,05)					(0,04)
long covid (dum)		0,13*				0,07
		(0,05)				(0,04)
naaste ziekenhuis (dum)		-0,01				-0,03
		(0,04)				(0,03)
naaste overleden (dum)		-0,00				-0,00
		(0,05)				(0,03)
financieel verbeterd		-0,16***				-0,04
		(0,03)				(0,02)
		-0,14***				-0,04
		(0,03)				(0,02)
diversiteit mediadiet			0,01			-0,00
			(0,02)			(0,01)
			0,01			-0,01
			(0,04)			(0,02)
aandeel sociale media			0,29**			0,14
			(0,11)			(0,08)
			0,12**			0,06
			(0,04)			(0,03)
institutioneel vertrouwen				-0,24***		-0,26***
				(0,02)		(0,02)
				-0,53***		-0,61***
				(0,03)		(0,04)

Tabel C.2 (vervolg)

	1	2	3	4	5	6
tevredenheid democratie				-0,11***		-0,07**
				(0,02)		(0,02)
				-0,17***		-0,10**
				(0,03)		(0,03)
sociaal vertrouwen					-0,18***	-0,05**
					(0,02)	(0,02)
					-0,21***	-0,06**
					(0,03)	(0,02)
opleiding	-0,04	-0,05	-0,03	-0,06*	-0,02	-0,03
	(0,03)	(0,03)	(0,02)	(0,02)	(0,03)	(0,02)
	-0,04	-0,05	-0,03	-0,06*	-0,02	-0,04
	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,02)
leeftijd	-0,09***	-0,09***	-0,08***	-0,07***	-0,09**	-0,05***
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,01)	(0,01)	(0,01)
	-0,22***	-0,22***	-0,19***	-0,16***	-0,21**	-0,13***
	(0,03)	(0,03)	(0,04)	(0,03)	(0,03)	(0,03)
geslacht (dum)^a	0,11**	0,10**	,009**	0,08**	0,09**	0,07**
	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,02)
inkomen	-0,03	-0,04**	-0,05**	-0,01	-0,03*	-0,00
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,01)	(0,02)	(0,01)
	-0,05	-0,06**	-0,08**	-0,01	-0,06*	-0,00
	(0,03)	(0,03)	(0,03)	(0,02)	(0,03)	(0,02)
stedelijkheid	0,01	0,01	0,01	0,00	0,01	-0,00
	(0,01)	(0,01)	(0,01)	(0,01)	(0,01)	(0,01)
	0,02	0,02	0,02	0,00	0,02	-0,00
	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)	(0,02)
studeert (dum)^b	-0,27***	-0,26***	-0,31***	-0,17**	-0,27***	-0,17**
	(0,07)	(0,07)	(0,07)	(0,06)	(0,06)	(0,05)
werkt niet (dum)	0,04	0,05	0,08	0,05	0,04	0,05
	(0,06)	(0,06)	(0,06)	(0,05)	(0,06)	(0,05)
pensioen (dum)	-0,04	-0,03	-0,05	-0,04	-0,05	-0,04
	(0,06)	(0,06)	(0,06)	(0,04)	(0,05)	(0,04)
christelijk (partij) (dum)^c	0,42***	0,44***	0,46***	0,25***	0,43***	0,23***
	(0,06)	(0,06)	(0,06)	(0,05)	(0,06)	(0,05)
rechts (dum)	0,84***	0,83***	0,90***	0,25***	0,82***	0,23***
	(0,07)	(0,07)	(0,07)	(0,05)	(0,07)	(0,06)
links (dum)	0,20***	0,22***	0,22***	0,33***	0,23***	0,08*
	(0,05)	(0,04)	(0,05)	(0,06)	(0,04)	(0,04)
overig/blanco (dum)	0,57***	0,54***	0,61***	0,10	0,56***	0,07
	(0,14)	(0,13)	(0,14)	(0,09)	(0,13)	(0,09)

Tabel C.2 (vervolg)

	1	2	3	4	5	6
anders mono, (dum)^d	0,34 ^{**}	0,35 ^{**}	0,32 ^{**}	0,14	0,33 ^{**}	0,09
	(0,12)	(0,11)	(0,11)	(0,08)	(0,11)	(0,07)
spiritueel (dum)	0,45 ^{***}	0,38 ^{***}	0,43 ^{***}	0,24 ^{**}	0,48 ^{***}	0,22 ^{**}
	(0,10)	(0,10)	(0,10)	(0,09)	(0,10)	(0,08)
agnostisch/anders (dum)	0,09	0,10	0,10	-0,03	0,10	-0,04
	(0,08)	(0,08)	(0,08)	(0,06)	(0,07)	(0,06)
Europese immigrant (dum)^e	-0,04	-0,01	-0,02	-0,04	-0,03	-0,05
	(0,07)	(0,07)	(0,07)	(0,05)	(0,06)	(0,05)
buiten Europa (dum)	-0,01	0,00	0,01	0,06	-0,01	0,03
	(0,06)	(0,06)	(0,06)	(0,05)	(0,06)	(0,05)
N	2692	2692	2692	2692	2692	2692
R²	0,30 ^f	0,31	0,30	0,60	0,32	0,65
RMSEA	0,05	0,04	0,04	0,06	0,04	0,05
CFI	0,88 ^f	0,94	0,94	0,88 ^f	0,95	0,84 ^f
TLI	0,86	0,93	0,93	0,85	0,94	0,81
SRMR	0,04	0,02	0,02	0,04	0,02	0,04

† = p < 0,10; * = p < 0,05; ** = p < 0,01; *** = p < 0,001.

- a 'Man' is referentiecategorie.
- b 'Werkend' is referentiecategorie.
- c 'Liberaal' is referentiecategorie.
- d 'Christelijk' is referentiecategorie.
- e 'Inwoners zonder migratieachtergrond' is referentiecategorie.
- f In model 1, 4 en model 6 zijn de CFI en de TLI aan de lage kant. De RMSEA van het nulmodel is <,15, waardoor de CFI en TLI niet hoger kunnen, en de fit van het model daarmee goed is (zie Kenny 2020).

Bron: SCP/CBS (BI'22)

Tabel C.3 Resultaten van SEM-analyses van het effect van coronascepsis op verschillende mening over contentmoderatie en de rol van de journalistiek tijdens de coronacrisis (latent, gestandaardiseerd), met opleiding (latent, gestandaardiseerd)

	kritiek contentmoderatie	kritiek journalistiek
coronascepsis	0,13***	0,83***
	(0,03)	(0,04)
gestandaardiseerd	0,29***	0,72***
	(0,04)	(0,03)
opleiding	0,02	0,00
	(0,02)	(0,03)
	0,06	0,00
	(0,02)	(0,03)
leeftijd	-0,01	-0,03
	(0,01)	(0,02)
	-0,05	-0,05
	(0,04)	(0,03)
geslacht (dum)^a	-0,04**	-0,10*
	(0,02)	(0,04)
inkomen	-0,01	-0,04*
	(0,01)	(0,02)
	-0,05	-0,06*
	(0,03)	(0,03)
stedelijkheid	-0,01	-0,00
	(0,01)	(0,02)
	-0,02	-0,01
	(0,02)	(0,02)
studeert (dum)^b	0,10**	0,25**
	(0,03)	(0,08)
werkt niet (dum)	0,02	-0,02
	(0,03)	(0,06)
pensioen (dum)	-0,03	0,08
	(0,03)	(0,06)
christelijk (partij) (dum)^c	0,02	0,02
	(0,03)	(0,07)
rechts (dum)	0,11**	0,23**
	(0,04)	(0,08)
links (dum)	-0,01	-0,00
	(0,02)	(0,06)
overig/blanco (dum)	0,04	-0,01
	(0,05)	(0,13)
anders mono, (dum)^d	-0,02	0,07
	(0,05)	(0,14)
spiritueel (dum)	0,04	0,37**
	(0,05)	(0,13)
agnostisch/anders (dum)	0,16***	0,19*
	(0,04)	(0,08)

Tabel C.3 (vervolg)

	kritiek contentmoderatie	kritiek journalistiek
Europese immigrant (dum)^e	-0,03	-0,07
	(0,03)	(0,08)
buiten Europa (dum)	0,01	-0,00
	(0,03)	(0,07)
N	2692	2692
R²	0,18	0,64
RMSEA	0,04	0,04
CFI	0,90	0,93
TLI	0,89	0,91
SRMR	0,05	0,03

† = $p < 0,10$; * = $p < 0,05$; ** = $p < 0,01$; *** = $p < 0,001$.

- a 'Man' is referentiecategorie.
- b 'Werkend' is referentiecategorie.
- c 'Christelijk' is referentiecategorie.
- d 'Liberaal' is referentiecategorie.
- e 'Inwoners zonder migratieachtergrond' is referentiecategorie.

Bron: SCP/CBS (BI'22)